

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

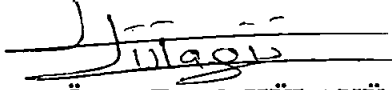
Sayı : 3897

Tarih : 17.01.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Bingöl İlinin İsmiinin Çewlîg Olarak Değıştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi”

gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Ömer Faruk HÜLAKÜ

Bingöl Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 19-1-2024	Esas No: 2/1927

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LIG'
17 Ocak 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
17 Ocak 2024
No: 1363748

GENEL GEREKÇE

Yerleşim yerlerinin isimlerinin değiştirilmesi, 1913 yılından bu yana Türkçe olmayan yer isimlerine karşı sürdürülen ve günümüze kadar devam eden bir politikadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve sonrasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde binlerce yerleşim yerinin ismi, bu politikayla resmî kayıtlardan silinmiştir. "Türkçeleştirme" politikaları sonucunda; yerleşim yerlerinin gerçek-öz ve tarihsel isimleri, yeni düzenlenmiş Türkçe isimlerle değiştirilmiştir. Cumhuriyetle beraber neredeyse bütün hükûmetler, yerleşim yerlerinin kültürel ve etnik kimliğine uygun gerçek isimlerini değiştirmiştir.

Yer isimlerinin değiştirilme politikası Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında başlamış ve Türkiye Cumhuriyeti'nde hızlanarak devam etmiştir. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde yer isimlerini değiştirmek için özel devlet komisyonları kurulmuştur. Binlerce köy, kasaba, dağ, ırmak ve diğer coğrafi yerler dahil olmak üzere 30 bine yakın yerin ismi değiştirilmiştir. İsim değişikliklerinin çoğu, ülke genelinde azınlıkta kalan etnik grupların nüfusun çoğunluğunu oluşturduğu yerlerde ve Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde gerçekleştirilmiştir.

1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığı'na köy adlarını değiştirme yetkisi verilmiştir. İl, ilçe ve belde isimlerinin değiştirilmesi ise kanunla olabilecek şekilde düzenlenmiştir. 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu, belde isimlerini değiştirmeyi Bakanlar Kurulu'na tanımışken, 2005'de bu yetki de İçişleri Bakanlığı'na verilmiştir. Bu işler, 1949 tarihli ve 8589 sayılı İçişleri Bakanlığı tamimi ile yürütülmüştür. 1960 yılında da özellikle köy isimlerinin çoğu değiştirilmiştir. Dönemin iktidarı, köy yerleşkelerinin gerçek isimlerinin kullanılmasını şiddetle yasaklamıştır. İsmi değişen yerlerin yoğunlukla Kürtlerin yaşadığı bölgelerde olması bu hususta dikkat çekicidir.

Yerleşim yerlerinin isimlerinin değiştirilmesi politikalarından etkilenen illerimizin biri de Bingöl'dür. Bingöl'ün asıl ismi; kültürel ve kimliksel açıdan uygunluğu tartışılmayacak kadar gerçek olan Çewlîg'tir.

Bu bağlamda; Bingöl ilinin isminin Çewlîg olarak değiştirilmesi ve bu düzenlemenin hayata geçirilmesi hususunda kanun teklifimizi sunuyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bingöl isminin orada yaşayan halkın kullandığı tarihsel, kültürel ve kimliksel olarak en uygun isimle değiştirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Bingöl iline bağlı ilçelerin isimlerinin, o ilçelerde yaşayan halkın kullandığı tarihsel, kültürel ve kimliksel olarak en uygun isimle değiştirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

BİNGÖL İLİNİN İSMİNİN ÇEWLÎG OLARAK DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ

Madde 1- “Bingöl” olan ilin ismi “Çewlîg” olarak değiştirilmiştir.

Madde 2- Bingöl ilinde bulunan;

- Adaklı ilçesinin ismi Azaxpêrt
- Genç ilçesinin ismi Dara Hênî
- Karlıova ilçesinin ismi Kanîreş
- Kiğı ilçesinin ismi Gêxî
- Solhan ilçesinin ismi Bongilan
- Yayladere ilçesinin ismi Xolxol
- Yedisu ilçesinin ismi ise Çêrme olarak değiştirilmiştir.

Madde 3- Bu kanun yayın tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.